

Mert voltak fájdalmasak is. Orpheusz úr nem volt üzletember. Könyvkiadóként sokat tévedett. A fennmaradáshoz szüntelenül lavíroznia kellett. Kényszerű helyzetben nemegyszer cserben hagyta régi társait.

Ez az emlékkönyv azonban Deák Laci minden tévedésénél fájdalmasabb. Mégis csak Barabáséknak lett volna igazuk? Illúzió lenne a visszatalálás? Az, hogy az óhaza visszafogadja fiait? Ezt jelentené a „különös, konok földalatti moraj” Földes Jolán regényeiben?

Az én vadnyugati pályafutásom persze sokkal inkább Lénárd Sándor életútjához hasonlítható. Dolgoztam, tanítottam, nemzedékeket neveltem fel a trópuson. Ez volt életem értelme, a hasznos munkálkodás. Bölcsőbb, és a valóságnak is jobban megfelel, ha elviselem a mellőzést. Végül is, mindent egybevetve, „völgy a világ végén” volt az életem. Miért keressem kies provinciánkban a (hült) helyemet!

DEÁK LÁSZLÓ

Eső

„Mit állunk itt? Már mindenki hazament.”
(Shakespeare: Rómeó és Júlia)

*Függöny lehull, ki járt egykor kéz a kézben, már magában botlik.
Galambszárny szín haja vállára omlik, hideg foggal tép a húsbá.
Sandít. Lépne oldalt, s vissza. Szembe jó, sötét torlasszal az idő.
Vad szél, satöbbi. Lelkére vehetné mily nyomorult, nem veszi.
Hurcolja, halasztja, fékezi, vesztene sorsát, de nem teszi.
Nem is fényezheti, mint ki suvickol néhanap, elvásott cipőt.
Régen volt, hogy míg állt az udvarnyi résben, nézve fel,
Hebegte legbelül: Eltűntek mind, és mindenki elhagyott engem.*

*Jöhetne Regensburg napfényben, vagy Kielnél a vasszínű tenger,
Mogorva kikötői népek, Krisztus után ezerszáznegyvennégyben.
Minden jó után már, és még minden jó előtt. Eljöhetne immár:
Így, párban egyedül, énekli Chet Baker. Amikor megszólaltat
Gyémánt-tű, forgó, fekete lakkfelszint, alighogy megjelent.
Két évvel a forradalom után, máshol. Itt mindnek lógnia kell,
Mert képtelenség sokáig elbújni a csillagközi térben.
Hát befogad rög, sár. És rendszeren, esővert varjak gyomra.*

*De megóv, út menti hullámlemez-váró, esőfüggönnyel.
És egy végképp magára hagyott, rozsdás kerékpárral.
Nem lopták le a dinamót. Ajak biggyesztve, gazdára vár.
Ha jönne a gazda. Ha csűrben az idej termés.
Hosszan bámul esőbe a várakozó, kivárja végét.
Mi lenne, ha megtelne csirázó maggal az íróasztal?
Mi hozzá a zene? Boldog ölelőzés, parolázás – mire?
Hová tűnt? Ó, ha meglelné most az ifjonti friss erőt!*

*Elhagyatnak akkor mindenek, tanították eltelt napok,
És vidulunk, sírunk veled, idő, ostoroddal jóra terelődünk.
Hertzeg – fewld hyv mezeytelen, el futamlyk, azky csak eel,
Syr, nem syr, halaala lezen, mynth azkyth el sodor a' zeel.
Sodor, bőrig áztat, elver, áztatott kender vág hátamba árkot.
Ki vágyna nagyobb méltóságot? Mint a gyermekkor sodorta,
Rád ruházta terhet, ha rebbenő függönyön által megpillantod,
Dúlt halomban, nehéz és durva fegyverein heverni az időt.*